

Norsk olje og gass' policy for kompetanse- og opplæringskrav

Tilsluttet av Norsk olje og gass Operations Committee: 12.10.2016

Godkjent av Norsk olje og gass ledergruppe: 07.11.2016

Innhold

1. Formål.....	2
2. Avgrensing.....	2
3. Definisjoner	2
4. Prinsipper	4
4.1 Hovedprinsipper	4
4.2 Bransjekrav fastsatt av Norsk olje og gass	4
4.3 Bransjekrav fastsatt i NORSOK- standarder	5
4.4 Anbefalinger fra Samarbeid for sikkerhet (SfS)	5
4.5 Internasjonale krav og anbefalinger.....	5
Vedlegg 1: Regelverkskrav i HMS- lovgivning.....	6
1. Regelverkskrav etter petroleumslovgivningen	6
2. Regelverkskrav etter arbeidsmiljølovgivningen	6
3. Bruk av anerkjente normer i HMS-forskriftene.....	7

1. Formål

Denne policyen skal sikre at eksisterende og nye kompetanse- og opplæringskrav i olje og gassindustrien er omforente med hensyn til innhold og metode.

Policyen skal sikre ledelsesinvolvering før det besluttes bransjekrav om kompetanse i Norsk olje og gass. Dette gjelder også for bransjekrav satt i NORSOK-standarder og anbefalinger utgitt av Samarbeid for Sikkerhet, der Norsk olje og gass har direkte innflytelse.

Policyen skal sikre at kompetanse- og opplæringskrav skal være kostnadseffektive.

2. Avgrensing

Medlemsbedriftene i Norsk olje og gass skal ha systemer, verktøy og prosesser for å kartlegge, vurdere, dokumentere og utvikle nødvendig kompetanse i en stilling eller rolle. Denne policyen omhandler ikke medlemsbedriftenes styring av kompetanse, men Norsk olje og gass' rolle i forbindelse med utvikling av bransjekrav og krav i regelverket til kompetanse.

Denne policyen kommer til anvendelse på alle kompetansekrav som er utformet som bransjekrav.

Norsk olje og gass skal ikke drive utøvende virksomhet med å godkjenne leverandører av kurs.¹

3. Definisjoner

Definisjon av «kompetanse»:

Når denne policyen bruker begrepet kompetanse bygger den på følgende definisjon:

«Summen av kunnskap, ferdigheter og atferd, og evnen til å kombinere disse

- Kunnskap (*knowledge*): faktisk forståelse
- Ferdighet (*skills*): teknisk dyktighet
- Atferd (*behaviour*): demonstrert utførelse»

Ord og uttrykk:

<i>Bransjekrav</i>	Publiserte krav gitt av bransjen som kommer i tillegg til eller utfyller krav i lover og forskrifter.
<i>Formalkompetanse</i>	Gjennomført og bestått utdanning eller formelle opplæringstiltak, bekreftet ved et offentlig godkjent og verdsatt bevis (vitnemål, sertifikat el).
<i>Norsk olje og gass retningslinjer</i>	Råd og anbefalinger til hvordan selskapene i olje- og gassindustrien kan håndtere ulike problemstillinger på beste mulige måte, utarbeidet i henhold til «Norsk olje og gass prosedyre for etablering, revidering, tilbaketrekking

¹ Den ordning som er etablert vedrørende sikkerhet- og beredskapskurs er historisk betinget.

og godkjenning av Norsk olje og gass retningslinjer».

Samlet [oversikt over retningslinjer](#) finnes på Norsk olje og gass' hjemmeside.

Norsk olje og gass «Plan for opplæring»

Beskrivelse av innhold i og gjennomføring av definert opplæring utarbeidet i henhold til «Norsk olje og gass' prosedyre for plan for opplæring».

Samlet [oversikt over planer for opplæring](#) finnes på Norsk olje og gass' hjemmeside.

NORSOK-standarder

Bransjestandard for petroleumsindustrien som eies av Norsk olje og gass, Norsk Industri og Norges Rederiforbund. [Standard Norge](#) forvalter, administrerer og utgir [NORSOK-standardene](#) på oppdrag fra eierne og etter alminnelige regler for standardiseringsarbeid.

Norsk Standard (NS)

Benevnelse på standarder fastsatt og utgitt av Standard Norge.

Internasjonale standarder

Standarder utviklet av internasjonale standardiseringsorganisasjoner (International Organization for Standardization ISO mfl.).

IOGP

The International Association of Oil & Gas Producers (IOGP) <http://www.iogp.org/About-IOGP>

Operations Committee

Fast, strategisk utvalg i Norsk olje og gass som er sammensatt av ledere av driftsoperasjoner på norsk sokkel.

Samarbeid for Sikkerhet (SfS)

Organisasjon nedsatt av partene (arbeidstaker-arbeidsgiver organisasjonene og Ptil (observatør)) for bla å utvikle anbefalinger. Samlet oversikt over [SfS-anbefalinger](#) finnes på deres hjemmeside.

HMS- forskriftene

Fellesforskrifter om særregulering av helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten:

- [Rammeforskriften](#)
- [Styringsforskriften](#)
- [Innretningsforskriften](#)
- [Aktivitetsforskriften](#)
- [Teknisk-og-operasjonell-forskrift \(kun landanlegg\)](#)

4. Prinsipper

Prinsipper som skal legges til grunn for beslutning om kompetanse- og opplæringskrav i Norsk olje og gass.

4.1 Hovedprinsipper

Selskapene har prosesser for rekruttering, ansettelse, forfremmelse, etterfølgende trening/opplæring og karriereutvikling for å ivareta sin samlede kompetanse.

De fleste stillinger besettes i dag av personell med formell utdanning på fagnivå eller høyere utdanning. Hovedtyngden av kompetanseutvikling for den enkelte skjer gjennom jobb. Gjennom arbeidsoppgaver vil den enkelte få trening, opplæring, oppfølging og veiledning for å ivareta sine roller.

Opplæring og trening i bedrift (også omtalt som «On The Job training» eller «Work based learning») er den viktigste metode for trening/opplæring og karriereutvikling.

Norsk olje og gass skal arbeide for at:

- Innholdet i relevante fag innen fagutdanningen og annen formell opplæring tilpasses bransjens behov.
- Bransjekrav etableres bare når det er dokumentert et særskilt behov og når en samlet bransje stiller seg bak.
- Opplæring og andre kompetansetiltak bør kunne gjennomføres i bedriften og i mindre grad som krav om eksterne kurs.
- Særnorske kompetanse- og opplæringskrav utover formalkompetanse bør unngås

4.2 Bransjekrav fastsatt av Norsk olje og gass

Dersom det er et samlet ønske blant Norsk olje og gass' medlemsbedrifter kan det fastsettes kompetanse- og opplæringskrav.

Krav til kompetanse- og opplæring skal kun etableres i en:

- "Norsk olje og gass retningslinje" eller
- "Norsk olje og gass Plan for opplæring"

Kompetanse- og opplæringskrav i en Norsk olje og gass' retningslinje skal:

- Fremmes som en bestilling fra Operations Committee som beskriver hensikt, mål og målgrupper
- Utformes mest mulig funksjonelt og gis på overordnet nivå
- Vedtas av administrerende direktør i Norsk olje og gass etter tilslutning av Operations Committee

Norsk olje og gass plan for opplæring skal:

- Forankres i en retningslinje
- Sette detaljerte kompetansemål og beskrive innholdet i opplæringen.
- Vedtas av administrerende direktør etter tilslutning fra relevant Norsk olje og gass utvalg eller forum

4.3 Bransjekrav fastsatt i NORSOK- standarder

Kompetanse- og opplæringskrav i en NORSOK standard skal:

- Være forankret i et ønske blant Norsk olje og gass medlemsbedrifter og eierne av NORSOK standarder
- Utformes mest mulig funksjonelt
- Ikke inneholde:
 - Krav der det finnes tilsvarende krav i en internasjonal standard
 - Sertifiseringskrav eller krav til sertifisering av kursleverandører
 - Opplæringskrav i form av kurs eller kursgjennomføring utenfor bedrift

Det skal ikke gjentas kompetansekrav i en NORSOK-standard der det finnes likelydende bestemmelser fastsatt i forskrifter. Slike krav skal heller søkes gjort direkte anvendelige for petroleumsvirksomheten til havs i dialog med myndighetene.

4.4 Anbefalinger fra Samarbeid for sikkerhet (SfS)

Anbefalinger fra SfS skal ikke inneholde kompetansekrav, men SfS kan fremme forslag til Norsk olje og gass.

4.5 Internasjonale krav og anbefalinger

Norsk olje og gass skal påvirke at krav til kompetanse i internasjonale standarder og anbefalinger i IOGP kan tilpasses norsk fagutdanning og annen formalkompetanse.

Vedlegg 1: Regelverkskrav i HMS- lovgivning

1. Regelverkskrav etter petroleumslovgivningen

Aktivitetsforskriften § 21 omhandler krav til kompetanse i henhold til helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Aktivitetsforskriften § 21. Kompetanse

Den ansvarlige skal sikre at personellet til enhver tid har den kompetansen som er nødvendig for å kunne utføre aktivitetene i henhold til helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. I tillegg skal personellet kunne håndtere fare- og ulykkessituasjoner, jf. styringsforskriften § 14 og denne forskriften § 23.

Personell som skal utføre klockedykking eller overflateorientert dykking skal ha gyldig sertifikat. Petroleumstilsynet utpeker egnet virksomhet som utsteder sertifikat på vegne av Petroleumstilsynet. Det kan tas betaling for utstedelse av sertifikat.

Se også rammeforskriften § 12 om organisasjon og kompetanse, § 18 om kvalifisering og oppfølging av andre deltakere og styringsforskriften § 14 om bemanning og kompetanse.

Kravene til kompetanse i HMS- forskriftene utfyller overordnede krav til kvalifikasjoner og opplæring i petroleumsloven § 9-7.

Petroleumsloven § 9-7. Kvalifikasjoner

Rettighetshaver og andre som deltar i petroleumsvirksomhet skal ha de nødvendige kvalifikasjoner til å utføre arbeidet på en forsvarlig måte. Opplæring skal finne sted i nødvendig utstrekning.

Rettighetshaver plikter i tillegg å påse at enhver som utfører arbeid for seg overholder bestemmelsene i første ledd.

Pliktsubjektet er rettighetshavere og andre som «deltar i petroleumsvirksomheten». Krav til kvalifikasjoner vil omfatte faglige og sikkerhetsmessige samlede kvalifikasjoner på de konkrete arbeidsområder som aktøren er satt til å utføre. Krav til opplæring «i nødvendig utstrekning» vil innebære at det må iverksettes opplæring når deltakere ikke har de nødvendige kvalifikasjoner til å utføre arbeidsoppgavene og for å overholde sikkerhetsbestemmelsene.

2. Regelverkskrav etter arbeidsmiljølovgivningen

Aktivitetsforskriften § 22 utdyper krav om opplæring i sikkerhet og arbeidsmiljø etter arbeidsmiljøloven. Det stilles også rekke detaljerte krav til kvalifikasjoner og opplæring på arbeidsmiljøområdet i [forskrift om utførelse av arbeid](#) ved:

- arbeid med kjemikalier § 3-4
- arbeid med asbest § 4-5
- arbeid med risiko for å bli utsatt for biologiske faktorer § 6-4
- vedlikehold av arbeidsutstyr § 12-2
- arbeid med risiko for å bli utsatt for kunstig optisk stråling § 16-3
- sikkerhetsskilting og signalgivning § 22-1

- ergonomisk belastende arbeid § 23-2

I henhold til § 1-2 virkeområde i forskrift om utførelse av arbeid er følgende kvalifikasjon og opplæringskrav unntatt for petroleumsvirksomheten til havs:

- krav til bruk av arbeidsutstyr §§ 10-1, 10-2 og 10-3²
- støy § 14-3
- arbeid i høyden §§ 17-2, 17-3, 17-4 og 17-5³
- arbeid med driftskontroll og sikkerhetsovervåking § 24-1
- dykkeoperasjoner kapittel 26

Pliktsubjekt i arbeidsmiljøloven er arbeidsgiver. Ulike kompetansekrav kan også følge av annen spesiallovgivning.

3. Bruk av anerkjente normer i HMS-forskriftene

Rammeforskriften § 24. Bruk av anerkjente normer

Når den ansvarlige bruker en norm som anbefales i veiledningen til en forskrifts-bestemmelse som en måte å oppfylle forskriftens krav på innen helse-, miljø- og sikkerhetsområdet, kan den ansvarlige normalt legge til grunn at forskriftens krav er oppfylt.

Ved bruk av andre løsninger enn de som anbefales i veiledningen til en forskrifts-bestemmelse, skal den ansvarlige kunne dokumentere at den valgte løsningen oppfylder forskriftens krav. Kombinasjoner av deler av normer skal unngås, hvis ikke den ansvarlige kan dokumentere at en oppnår et tilsvarende nivå for helse, miljø og sikkerhet som det forskriftens krav angir.

Detaljert utformede kompetansekrav i en henvist norm er vanskelig (og i henhold til Ptils praksis ofte umulig) å fravike jf. kravet i § 24 andre ledd om at alternativ løsning skal dokumenteres å oppfylle forskriftens krav.

Hvilke NORSOK-standarder og Norsk olje og gas' retningslinjer som utfyller den funksjonelle bestemmelsen i aktivitetsforskriften § 21 fremgår av [veiledningen til aktivitetsforskriften § 21](#):

NORSOK-standarder:

- [NORSOK U-100N](#) kap. 6 - bemannede undervannsoperasjoner
- [NORSOK D-010](#) kapittel 13.7.2
- [NORSOK R-003N](#) vedlegg B – løfteoperasjoner

Norsk olje og gass retningslinjer:

- [Retningslinje nr. 002](#) Sikkerhets og beredskapsopplæring
- [Retningslinje 024](#) bore- og brønnaktiviteter
- [Retningslinje 059](#) elektrofaglig kompetanse
- [Retningslinje 074](#) helidekkpersonell

² En henvisning til kravene er inntatt i NORSOK R 003 vedlegg B og Petroleumstilsynet legger til grunn at kravene er en anerkjent norm og derfor kommer til anvendelse for petroleumsvirksomheten til havs.

³ I veiledning til aktivitetsforskriften § 33 om tilrettelegging av arbeid er det vist til at "*for arbeid i høyden bør kapittel 17 i forskrift om utførelse i arbeid brukes*". I sin tilsynspraksis praktiserer Petroleumstilsynet på denne bakgrunn at opplæringskravene i §§ 17-2, 17-3, 17-4 og 17-5 likevel gjelder.